

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

سیوطی

جلسه (۱۷۷) ۷۳

استاد: وافی یزدی

موضوع: نسبت

نسبت:

۱. اسم منسوب، اسمی است که بر نسبت دادن اسمی به اسم دیگر دلالت می کند.
۲. برای ساختن اسم منسوب، یاء مشدد (یاء نسبت) را به اسم می افزاییم و حرف قبل از یاء را مکسور می کنیم:
۳. اگر اسمی تاء تانیث داشته باشد، هنگام نسبت حذف می شود.
۴. اگر اسم های مقصور و منقوص، سه حرفی باشند، حرف آخر آنها در نسبت، به واو تبدیل می شود و اگر بیش از چهار حرف داشته باشد، حذف می شود و اگر چهار حرفی باشند، می توان آن را حذف یا به واو تبدیل کرد.
۵. با اسم ممدود هنگام نسبت مانند حالت تشبیه رفتار می شود؛ یعنی اگر همزه اسم ممدود، علامت تانیث باشد، به واو تبدیل می شود و اگر از حرف علّه پدید آمده باشد، یا به واو تبدیل می شود، یا به صورت همزه باقی می ماند و اگر حرف اصلی باشد، تغییر نمی کند.
۶. اسمی که آخر آن یاء مشدد است:
الف: اگر قبل از یاء فقط یک حرف باشد یاء دوم به واو تبدیل شده و یاء اول به اصل خود باز می گردد.
ب: اگر قبل از یاء دو حرف باشد، یاء اول حذف و یاء دوم به واو تبدیل می شود و حرف دوم مفتوح می گردد.
ج: اگر قبل از یاء بیش از دو حرف باشد، هر دو یاء، حذف شده یاء نسبت جای آنها را می گیرد و در نتیجه شکل ظاهری کلمه تغییر نمی کند.

۷. در اسم های سه حرفی، حرف حذف شده در هنگام نسبت باز می گردد.